

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսը՝ 6 ռուբլի, երեք ամիսը՝ 3 ռ. 50 կ. ամիսը՝ 1 ռ., հատուկ 5 կոպեկի: Բաժնետիրք գրում են Թիֆլիսում միայն խմբագրատանը:

Խմբագրությունը հասցեն՝ Тифлис. Редакция «Нор-Дар»
կամ Tiflis Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատանը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարությունները ընդունում են ամեն լրագրողի: Յայտարարությունները բաժին 2 կ., ընկալանքի համար կրկնապատկի:

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆ

Գրաշարների մեծ կարիք ունենալով, սրանով ծանուցանում ենք, որ հայ լեզուի գրաշարներ ենք որոնում «Նոր-Դար»-ի համար: Գրաշարները պաշտոն որոնողները իսկույն կարող են տեղ ստանալ: Գրիմել «Նոր-Դար»-ի խմբագրատանը, Բաբոնսկայա փողոց, տուն № 12:

ԲՈՎԱՆԳԻՆՈՒԹԻՒՆ

Առաջնորդողը. — Ալեքսանդր Գրիգորյան: Զեռագիրները. — Քրիստիան Մատենադարան: Փոխակցողներ. — Ալեքսանդր Գրիգորյան: Բաժնետիրք գրողներ. — Քաղաքական լուրեր: Սոսն լուրեր: Նրբագործական հետազոտություն: Տեղեկատվություն: Յայտարարություններ:

Թիֆլիս, 29 յանվարի 1890.

ԱԶԳԻՑՈՒՆ ԶԵՆՈՒՄ, ՄՏԻՑՈՒՆ ԶԵՆՈՒՄ

Եթե մեր հանրագումարը ընկերությունները դանդաղություններ են առաջ ընթանում կամ թե, ինչպես պետք է նկատում ենք, լիարժեք են մնում և նրանց միջոցները չեն աւելանում, այդ պետք է վերագրել և այն հանգամանքին, որ մեր ընկերությունների վարչություններն ամենևին չեն աշխատում ընկերությունները ժողովրդականացնել, ժողովրդին մոտեցնել, այլ սեղմում են, փակում, լիարժեք են մնում, և ինչպես պետք է նրանց ընդհանուր, ժողովրդի համար անյայտ են մնում: Բայց կայ և մի ուրիշ հանգամանք, որ մեծ արգելք է դառնում մեր ընկերություններին բարգաւաճման: Մեր և ոչ մի ընկերություն իւր սեփական շինությունները չունի, չենք ասում մի հոյակապ պլանատ, այլ մի խռիվ անգամ չունի, ուր կարողանար մի որոշ ընկերության վարչությունը գետնից և այնտեղից իւր գործերը վարել, առաջ տանել:

Հարցն է, թե՛ Հայոց Բարեգործական ընկերության խորհուրդը որտեղ է, Հայերեն գրքերի հրատարակության վարչությունը և խմբագրական մասնաժողովը որտեղ են, որտեղ են ժողովում, որտեղ են իրենց գործերը կառավարում, որտեղ են պահում ընկերությունների հաշիւները, գրքերը — այդ մասին ոչ ոք ձեռք մի հաստատ բան չի կարող ասել, որովհետև նոյն իսկ այդ ընկերությունների վարչություններն իրենք չգիտեն, թե՛ վաղը որտեղ են:

Ընկերություններն այս դրությունը տեսնելով, կարելի չէ սպասել,

որ դրանք շատ առաջ գնան և ծաղկեն: Այստեղ տեղն է ասելու գերմանական առաջը. աչքիցս հեռու, մտքիցս հեռու: Այդպես է, ժողովուրդը, ամբողջ երբ մի բան աչքով չէ տեսնում, ամեն օր չէ տեսնում, նրան մոռանում է, նրան չէ յիշում: Մենք հայոց թատրոնի պահպանության մասին խոսելով ասացինք, որ հայոց թատրոնի գոյությունը միմիայն այն ժամանակն է ապահովված թիֆլիսում, երբ Թիֆլիսի հայ հասարակությունը կ'ունենայ իւր սեփական թատրոնական շինությունը: Չկայ այդ, գոյություն չունի և հայոց թատրոն, որովհետև ինչ որ ժողովուրդը աչքով չէ տեսնում և ձեռքով չէ շօշափում, նա գոյություն չունի նրա համար: աչքիցս հեռու, մտքիցս հեռու: Ուզում են մեր հանրագումարը ընկերությունների վարչությունները, որ ընկերությունները ծաղկեն, ընկերություններին նուէրներով օգնողները բազմանան և ընկերությունները հարստանան, պետք է այնպես անեն, որ իւրաքանչիւրը իւր առանձին տունն ունենայ, իւր առանձին և լիարժեք տեղն ունենայ, վերջապես ժողովուրդը նրանց տեսնէ:

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԵՆ ՈՐ-ԴԱՐ-Ի

ՀԻՄՆԱԳԻՐՆԵՐ ԳՐԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԻՑ

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 26 յանվարի. — Փոխադարձ ապահովության ընկերությունների ներկայացուցիչների համագումարը՝ փոխադարձ ապահովության բերօս պահանջները նպատակով տրուելիք վճարումների վերաբերմամբ՝ որոշեց ընկերությունները մի քանի դասերի բաժանելու:

ՎԵՆԵՍԱ (սեպ. թղթակ.) — Բուլղարիայից ստացուած մասնաւոր տեղեկութիւններն նայելով, այնտեղ արտակարգ միջոցներ են ձեռք առնուած բոլոր տեղապահ գնդերն և միւս զորքերը զօրանոցներում շարունակ պատրաստ պահելու համար: Կառավարիչները երկիւղ են կրում, որ լեզափոխութիւն չպատահի: Ձերբակալութիւնները շարունակում են: Իւր վրայ կապած լարոյց նաև Ֆիլիպպոպոլում գտնուող գնդապետ Նիկոլայը:

«Corresp. de l'Est»-ը հաղորդում է, որ բուլղարական ժողովրդական ժողովի փոխ-նախագահ Անդրեովը Ֆիլիպպոպոլում մարտի 4-ի վարձել մինիստր Տոնչևին սպանելու համար, որին, սակայն, լարդուում է վտանգից ազատուել: Որովհետև Ստամբուլում չէ համարձակում փոխ-նախագահի դէմ միջոցներ ձեռք առնելու, ուստի Տոնչևը մտադիր է հրաժարական տալ մինիստրութիւնից:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 27 յանվարի. — Հրատարակուած է օրէնք Իրկուսկի նահանգի Եակուտսկի գաւառի դատական վարչութեան ծառայողների թիւը լրացնելու:

Ուրալ-Վոլգեան երկաթուղին շինելու համար կազմուելիք ընկերությունը չկազմուեցաւ:

Հրատարակուած է Պետերբուրգում հիմնուելիք «Ռուսաց առևտրական-արհեստներական բանկի» կանոնադրութիւնը: Ընկերութիւնը հիմնողները ուսւ վաճառականներն և Պարիզի բանկային ֆիրմաներն են:

ՆիՅՅԱ. — Այսօր տեղի ժամանեց Մեծ Իշխան Նիկոլայ Նիկոլայիւն Աւագը:

ՊԱՐԻՉ. — Օրէնանի հերցոգը՝ Պարիզեան գրաֆի որդին, ժամանեց տեղի և, զինուորական վարչական անձերին ներկայանալով, լայտեց, որ, օրէնքով որոշուած հասակին հասնելով, ցանկանում է զինուորական ծառայութեան մտնելու: Հերցոգի խնդրքը մերժուեց և օրէնքի համաձայն, որով նախկին արքայական տան անդամներին արգելում է Փրանսիա գտնուել, ձերբակալեցին նրան:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 28 յանվարի. — Ֆինանսների մինիստրին տրուած Բարձրագոյն հրամանից քաղուած է. «Օգտակար համարելով 1864 և 1866 թուականների անգլո-օւլանդական փոխառութիւնների 5% օրէնքայինների վիճակահանութեամբ դեռ չաւարտած լինելով նրանց լարդուելիս գնելու 1855 թ. 6-րդ 5% փոխառութեան կամուրիօն վերսիային ձեռնամուկ լինելը, հրամանում ենք, նոր 4% օրէնքային հրատարակել 90 միլիոն ոսկու բուն արժէքով: Այս փոխառութիւնը նշանակուելու է պետական պարտքի մատենը «Ռուսական 4% օսկի փոխառութեան 1890 թ. երկրորդ հրատարակում» վերնագրով: Սոյն փոխառութեան օրէնքայինները լինելու են անուանական և յանձնարարական 125 ռ., 625 ռ. և 3125 ռ. արժէքով, ամեն մի 125 ռուբլին հաշուելով 500 Փր., գերմանական 404 մարկ, 19 ֆունտ, 15 շիլլինգ, 6 պենս, 239 հոլլանդական գուլդէն, 96 1/2 դոլլար ոսկով: Տարեկան մուտքը 4% է հաշուում, որ վճարուելու է ամեն մի երեք ամիսը մի անգամ: Տոկոսները հաշուելու են փետրուարի 17-ից (մարտի 1-ից): Տոկոսները վճարումը և դրամագլխի դարձնելը պիտի կատարուի Պետերբուրգի պետական բանկում՝ ընդհանուր համեմատ, Պարիզի ֆրանկով, Բերլինում — գերմանական մարկով, Լոնդոնում՝ ֆունտ ստէրլինգով, Ամստերդամում — հոլլանդական գուլդէնով, Նիւ-Եորքում՝ ոսկի դոլլարով: Սոյն փոխառութեան օրէնքայիններն առ միշտ ազատ են աւասական տուրքերից և հարկերից»:

Ֆինանսների մինիստրութեան երկաթուղային գործերի բաժնի տեսուչ Վիտտեն ֆինանսների մինիստրութեան կողմից նշանակուած է ճանապարհների հաղորդակցութեան մինիստրութեան խորհուրդի անդամ՝ պահպանելով ընդ նմին և իւր պաշտօնը:

«Դր.»-ը հաղորդում է, որ այս տարի Կրասնոսելսկի գործադուլը կը վերջանայ երկկողմանի մեծ զօրախաղով:

ԽԱՐԿՈՎ. — Խարկովի համալսարանի խորհուրդը իրաւաբանական բաժնի միաձայն որոշման վրայ, որոշեց՝ «սենատի քրեական վրձնաբեկ բաժնի աւագ-դատախազ Ա. Ֆ. Կոնիին քրեական իրաւասութեան դոկտորի (Honoris Cuiara) աստիճան տալ»:

ԼՕՆԻՕՆ. — Փետրուարի 7-ին Շանհայի (Չինաստան) «Standard»-ի ստացած տեղեկութիւններին նայելով, Սիբիրում ուսական զօրք աւելանալուն պատճառով, չինական կառավարութիւնը, նախազգուշութեան համար, մեծ քանակութեամբ զօրք է կեդրոնացրել Մանչուրիայում և Գերմանիայում մի քանի հազար պահեստաւոր հրացան է պատուիրել:

ՊԱՐԻՉ. — Օրէնանի հերցոգին այսօր 8-րդ պալատի ուղղիչ ոստիկանութեան առաջ հանեցին քննելու: Հերցոգը նախազգի հարցերին պատասխանելով ասաց, որ նա Փրանսիա է եկել զինուորական ծառայութեան մտնելու նպատակով, միևնույն ժամանակ խնդրեց, որ գործի քննութիւնը լիարժեք գտնուի, որովհետև ուզում է փաստաբան բռնել: Գործի քննութիւնը չորեքշաբթուան է թողնուած:

ՎԵՆԵՍԱ. — Այստեղ լուրեր են շրջում, թե՛ Պանիցան և ուրիշ չորս սպայ երէկ գնդակահար են եղած Սօֆիայում: Ստամբուլի լոյս ունի, որ սա սարսափեցուցիչ աղբյուրութիւն կունենայ գաւառներում եղած զօրաբաժինների դժուգ սպանելի վրայ:

կը վերջանայ երկկողմանի մեծ զօրախաղով:

ԽԱՐԿՈՎ. — Խարկովի համալսարանի խորհուրդը իրաւաբանական բաժնի միաձայն որոշման վրայ, որոշեց՝ «սենատի քրեական վրձնաբեկ բաժնի աւագ-դատախազ Ա. Ֆ. Կոնիին քրեական իրաւասութեան դոկտորի (Honoris Cuiara) աստիճան տալ»:

ԼՕՆԻՕՆ. — Փետրուարի 7-ին Շանհայի (Չինաստան) «Standard»-ի ստացած տեղեկութիւններին նայելով, Սիբիրում ուսական զօրք աւելանալուն պատճառով, չինական կառավարութիւնը, նախազգուշութեան համար, մեծ քանակութեամբ զօրք է կեդրոնացրել Մանչուրիայում և Գերմանիայում մի քանի հազար պահեստաւոր հրացան է պատուիրել:

ՊԱՐԻՉ. — Օրէնանի հերցոգին այսօր 8-րդ պալատի ուղղիչ ոստիկանութեան առաջ հանեցին քննելու: Հերցոգը նախազգի հարցերին պատասխանելով ասաց, որ նա Փրանսիա է եկել զինուորական ծառայութեան մտնելու նպատակով, միևնույն ժամանակ խնդրեց, որ գործի քննութիւնը լիարժեք գտնուի, որովհետև ուզում է փաստաբան բռնել: Գործի քննութիւնը չորեքշաբթուան է թողնուած:

ՎԵՆԵՍԱ. — Այստեղ լուրեր են շրջում, թե՛ Պանիցան և ուրիշ չորս սպայ երէկ գնդակահար են եղած Սօֆիայում: Ստամբուլի լոյս ունի, որ սա սարսափեցուցիչ աղբյուրութիւն կունենայ գաւառներում եղած զօրաբաժինների դժուգ սպանելի վրայ:

Բուլղարիայից ստացուած պաշտօնական հեռագիրները մեծացնում են գաւառներում մասին լուրերը և պնդում են, թե՛ գաւառներին ուղեցնել են սպանել պրինց Ֆերդինանդին, Ստամբուլի լուրերն և Մուսկուլովին. իրենց անունն են կոտրել նաև նախկին մինիստրները: Հեռագիրներից երկուսն է, որ իրաւի լուրում կալուելարիայում:

ԼՕՆԻՕՆ. — Սօֆիայից տեղեկութիւններ են ստացուած, թե՛ պաշտօնական քննութեամբ երևան է եկած, որ Պանիցան և նրա համախոհները մտադիր են եղել ըսպանելու պրինց Ֆերդինանդին, Ստամբուլի լուրերն և Մուսկուլովին: Սպասում են, որ գաւառական քննութեան կենթարկուին նաև պրինց Ալեքսանդրի դաշնակցութեան միջոցին մինիստրի պաշտօն վարողներից երկուսը: Բուռն միջոցներ են ձեռք առնուած կարգն ու խաղաղութիւնը պահպանելու համար:

«Times»-ը հաղորդում է, պրինց Ֆերդինանդի անունն հեծելազօրի սպանելը որոշել են Ստամբուլի ղեմ եղած պրինցիպալ մէնտօրն միանալ: Սօֆիայում մինիստրների տաքնայ առաջացաւ Տոնչևի և Ստամբուլի միջև ծագած տարաձայնութիւնների առթիւ: Վերջինս իւր վրայ առաւ ոստիկանական պրեֆեկտի պարտաւորութիւններն, որովհետև նա ոչ ոքին չէ ուզում հաւատալ այդ պաշտօնը: Երեքշաբթի մինիստրների խորհուրդը կազմուեց: Պրինց Ֆերդինանդը պատրաստակամութիւն լայտեց գահից հրաժարու-

ելու՝ թէ՛ դրանով կարելի կլինի ներքին խաղաղութիւնը վերահաստատել: Բոլոր մինիստրներն էլ հակառակեցան այդ կարծիքին: Ըստամբուլի ընտկարներ գիշերները զօրքով է պահպանուում: Բուլղարական բանակում ոչ ոքին սրձակուրդ չեն տալիս: Բուլղարի, Վարնայի, Բուլղոզի, Վիդինի, Տրեւնօի և Ֆիլիպպոպոլի զօրքերի հրամանատարներին հրամայուած է կրկին հաւատարմութեան երդում տալ պրինց Ֆերդինանդին: Սօֆիայի տեղապահ գնդից 500 հոգի պետք է հեռանան Սօֆիայից և գաւառից նոյնքան զօրք է բերած նրանց տեղը բռնելու համար: Պոստային վարչութեան կառավարիչը խիստ դարձնուած թիւն է նշանակած հեռագիրների համար և կարգին է հաստատել թղթակցութիւնների համար: Պալատում պահանջներին երկուսն է մի անգամ են փոխում: Սօֆիայի երկաթուղային կայարանը պահպանում է մի վաշտ հետեակ զօրքով, իսկ պահանջներն ամեն մի ժամ փոխում են:

(Երեկ հեռ. չորեքշաբթուան)

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

Թեմիս սրբադոն Առաջնորդը, ինչպէս մեզ հաղորդում են, կարգադրել է, որ քաղաքի բոլոր քահանաներն իրենց ծովերի վանականացուցակը պատրաստեն և ներկայացնեն կոնսիստորիային Նիժնի մի օր է քահանայ, դիտութեամբ թէ անդիտութեամբ, լրիւ չնրկայացնել իւր ծովի անուանացուցակը, նա զրկում է իւր ծովերին հովուելու իրաւունքից, որոնց անունն է նշանակել իւր ներկայացրած անուանացուցակում: Սրբադոն Առաջնորդը կամում է վերջ դնել այդպիսի տարի շարունակուող անկարգ դրութիւններից մէկին: Ցանկանք, որ այդ իրադրութիւն և հետզհետէ վերանայ միւր թեմի մէջ այն տրուածները, որ անկարգ և խառնակ դրութեան հետեւանք են եղած:

Մեզ հաղորդում են, որ Հայերէն գրքերի հրատարակութեան ընկերութեան վարչութիւնն ընկերութեան պատկանող գրքերից բաւականին մեծ քանակութեամբ քաղաքում քաղաքում մի մասնաւոր ընկերացարանի Այս տեղեկութիւնը մեզ հաղորդողը հարցնում է, թե՛ ինչու ընկերութեան վարչութիւնը ինչ իրաւունքով ընկերութեան պատկանող գրքերն ընտրում է մասնաւոր մի առևտրական հաստատութեան, ինչպիսին է անտարակոյս մի մասնաւոր ընկերացարանը: Լրատուի խնդրել կատարելով մեզ էլ ենք հարցնում, թե՛ ինչ իրաւունքով ընկերութեան գրքերը ձրի տրուում են մասնաւոր մարդկանց: Սթէ ընկերութիւնն այնքան հարուստ է, որ գրքեր կարող է ապել և ձրի բաժանել, ցանկալի էր, որ նա ուշադրութեան առնէր մեր գաւառական քաղաքների և գիւղերի դպրոցներին, որոնք գրքերի մեծ կարիք ունին և անգաղար դպրոցների դրադարանների համար գրքեր են խնդրում:

ԹԻՖԼԻՏ մեզ հեռագրում են. — Այսօր յունւարի 28-ին, բացուեց Կովկասի

—Բարեկիրայի կառավարութիւնը երկրի մէջ հաստատել է քաղաքացիական ամուսնութիւն:

—«Kölnische Zeit», յընչէ է, որ գերմանական կայսրը թիտո հրաման է տուել, որ այստեղեւեմ ապաների միջեւ մենամարտը բարձուի Մենամարտի միջոցին իւր հակառակորդին սպանելու սպան անմիջապէս արձակուում է իւր սպայաւորին, միւնչդեմ. միւնչէ այժմ սպայտնից արձակուում էր. մարտահրաւերը չընդունողը

Յժեշտ մարտի 1-ին մի շնչին բան
վրա էր ընկած։
Վերջին, ժամանակներս Ձերնոգո-
նախայի և Սերբիայի յարաբերութիւնները
անմիջապէս են յուսով Սերբիա և ուրիշ
մարտիկներ Ձերնոգորիայի յիշողայտու իշ-
խանքի կողմից պետական խորհրդի ան-
միջապէս վերադարձը որպէս զի բանակցի
անջատման և Բելգրադում փոխադար-
ձեցման քաղաքական ներկայացուցիչներ
չեն անակաւում համար Բացի զրանցից, նա-
պիտակ յայտնէ, որ Ձերնոգորիայի իշխանը
միջոցաւորէ և առաջիկայ զարման արջելի-
վէ լու Սերբիայի Արեւմտեայ թագաւորին
զմա — Սերբիական ներկայ կառավարու-
ման թիւնը նախկին Միլան թագաւորի ներ-
կայացուցիչ բարձրաստիճան զինուորա-
ւոր կանաներին հրաժարեցնում է իրենց պաշ-
տօններին՝ զանազան պատրուակներով,
իսկ անկի ստորին աստիճանաւորներին
մայրաքաղաքից տեղափոխում են զա-
ւառները։
— Անցեալները եւրոպական թերթե-
րը հաղորդեցին, որ Ֆրանսիայի և Հոլ-
լանդի միջև նրանց Սուրբամում և
Պուրիանում ունեցած հողերի սահմանը
որոշելու առթիւ ծագած սալաճայնու-
թիւններին վերջ տալու համար զիմեւ
են Ռուսիային միջորդ դատաւոր լի-
նէն Այմա Նոյն թերթերը հաղորդում
են, որ Ռուսիան յայտնել է, որ ինքն
անկարող է այդ առաջարկին ընդունել։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

*** Օրէնդորդում տեղական մի
պաշտօնային Զաննեպայի անունով, ա-
ռաւատան ամբիւրեւի անդադու թիւն
կտրում է իւր յիշուցը։ Բայց ուշա-
դուր թիւն կտրածնէր այդ շնչին վրէժի
վրայ, զնում է զբռնելու և զանակ է
ծիւսում։ Վրէժը զէնքի ստորին մասն
այնպէս է ուշադու, որ ստիպում են
լինում բոլոր կանանց։ Բոլոր զննելով
տեսնում է, որ հիւանդի արեւը թու-
նաւորում է նիկոսիւնով։ Այդ թոյնը
մասն է լինում զլանակը ծիւրի ամբիւրեւ
պատճառած վերքից։ Բոլոր զործադր-
րում միջոցներն էլ անօգուտ են մնում
և խեղճը զարհուրելի տանջանքներով
աւանդում է հողին։
*** Պարիզի բժշկական ճեմարանի
նիստերից մինում զօգտոր Պէանը ներ-
կայացրեց իւր բժշկած մի հիւանդին, ո-
րի դէմքը բոլոր ուղեւորները համար և
տեղը նոր ուղի էր դրած, այնպէս որ
նրա ծնօտը, աստամբերը, թիւնը և այլն
բոլորն էլ արհեստական էին, սակայն,
բայց և այնպէս հիւանդը առողջացել
էր և կարողանում էր ազատ խօսել և
ուտել։

ԵՐԵՎԱՆԻ ԶԵՆՈՒԴԻՆԵՐ

ՊԵՏԵՐԲՈՐԳ, 29 յուլիս —
Այսօր վաղձանեցաւ զբաժ Պ. Ա.
Վարուբը։
Երեկ վերջացաւ փոխադարձ ապա-
հովութեան ընկերութիւնների ներ-
կայացուցիչներին համագումարը։
Համագումարի ներկայացուցիչը յոյս
լայտեց, որ համագումարի աշ-
խատանքն արդիւնաւոր կլինի։
«Нов. Вр.»-ում հրատարակու-
ած է Դրազան ծանկով յունուարի
15-ին Պետերբուրգից իւր բարե-
կամներին և համախոհներին ուղ-
ղած լայտարարութիւնը, որով նա
հերքում է լրագրական այն լու-
րերը, թէ ցանկովականները պատ-
րաստ էին պրինց Ֆերդինանդին
պաշտպանել և խորհուրդ է տա-
լիւ ընտրութիւններին միջոցին կա-
ռավարութեան զործակալներին և
զորքի բռնութիւններին դիմադրել։
«Тр.»-ը հաղորդում է, որ պե-
տական նախկին զործիչ զր. Վա-
րուբը փոխանակ է երեք տնեա-
կից բաղկացած մի բնակարանում,
հասարակ մահճակալի մէջ, մի
փոքրիկ ննջարանում։
ՍՕՖԻՍ. — Պանիցային խուզարկե-

լիս դուր են նամակներ, որ ուղ-
ղուած են եղել կալանաւորուած
վաճառական Խօլապովին։ Այդ նա-
մակները շինծու տառերով են գրած.
ինչպէս ասում են, տառերի բա-
նալին գտել են արդէն։ Մինչև
այժմ Պանիցան ոչինչ մի նշա-
նաւոր ցուցում չէ արել ոստիկա-
նական գատաւորին։ Վերջին տե-
ղեկութիւններին նայելով, գաւա-
դութեան նպատակն է եղել հե-
ռացնել պրինց Ֆերդինանդին, իսկ
Ստամբուլովին և Մուսուլուրովին
սպանել։
ԲԵՐԼԻՆ (Վօլֆի հեռագիր). —
«Armee Verordnungsblatt»-ում
հրատարակուած է 16-րդ Լօթա-
րինգեան և 17-րդ արեւմտեան պը-
րուսական զօրաբանակները կազ-
մակերպելու բարձրագոյն հրաման։
Վերջինի մասերը կազմող զնդե-
րից 140-րդ հետեւակ զունդը ի-
նովրացու է նշանակուած, 141-
րդը՝ Դրաուդէնց, 35-րդ պատե-
րազմական ուժեղագու զունդը նոյն
տեղ, 36-րդ ուժեղագու զունդը և
17-րդ վաշտը՝ Դանցիգ, 2-րդ պի-
ներային զօրաբանակի մասնում է
17-րդ զօրաբանակի մէջ, իսկ բը-
րանդէնբուրգեան 3-րդ և 4-րդ
վաշտերից կազմուած է կիսազօր-
աւաճիւն, որ կազմուած է 2-րդ զօ-
րաբանակի մի մասը։ Դիւսելոր բա-
նակատեղը Նոյնտիւնումն է։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՍՊԱՆԻԱՅԻ ՍՊԱՆԻԱՅԻՆ
ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ
Փետրուարի 6-ին Թիֆլիսում, Կոկիս
մի ճամադարանի մէջ հաղորդակցութեան
փառութեան մէջ անուրդ է նշանակուած
Ախալխա-Ախալքալաքի ճամադարի
վրայ կատարուած թիւնը 12,384 բուրլու աշ-
խատանքը կազմելով տալու համար
Մանրամասնութիւնները յիշուած փառու-
թեան մէջ։
Յունուարի 31-ին Թիֆլիսի ինտեն-
դանտային վարչութեան մէջ անուրդ է
նշանակուած իրենի պաշտօնի համար
հիւանդանոցային հին ձեռն վրանները վե-
րաշինելու, վերանորոգելու և նորեր յինե-
լու զործը կապալով տալու համար։ Ման-
րամասնութիւնները նոյն տեղում։
Փետրուարի 27-ին Բաղուի զինուորա-
կան պալատում անուրդ է նշանակուած
Վուրայում 200 հոգու բանակի զինու-
թիւնը կապալով տալու համար։ Ման-
րամասնութիւնները Բաղուի զատական
պալատում։
Փետրուարի 15-ին Թիֆլիսի նախն-
ական վարչութեան մէջ անուրդ է նշ-
անակուած 540 խորանարդ ստէյն խիւն
(Թիֆլիս և Մանգլիսի խճուղու համար)
պատրաստելու զործը կապալով տալու
համար (145,49 ռ. 77 կոպ. դնաճառ-
ուած)։ Մանրամասնութիւնները Թիֆլի-
սի նախնական վարչութեան շինարա-
րական բաժնում։

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

Պոստային երթևեկութիւն
ուղղամիջական ճանա-
պարհի վրայ
Թիֆլիսից դուրս է գալիս
Հինգ հոգու տեղ ունեցող փակ կառ-
քը, առ. 8 ժամին, զինքում է Սիքիւմ.
միւս օրը երեկոյան 8 ժամին համար է
վարչակալու։
Վեց հոգու տեղ ունեցող օմնիպոս
երեկոյան ժամը 4-ին, առանց զինքերու,
միւս օրը երեկ. ժամը 7-ին համար է և վը-
րդիկալու։
Վարչակալակալից դուրս է գալիս
Հինգ հոգու տեղ ունեցող փակ կառ-
քը, առ. 8 ժամին, զինքում է Սիքիւմ.
զինքում է Սիքիւմ, միւս օրը երեկոյան
ժամը 8-ին դուրս է թիֆլիս։
Վեց հոգու տեղ ունեցող օմնիպոս
երեկոյան ժամը 8-ին, առանց զինքերու,
միւս օրը երեկոյան ժամը 10-ին համար է
և թիֆլիս։

ՊՈՍՏԱՅԻՆ ԵՐԹԼԵԿՈՒԹԻՒՆ

Պոստային երթևեկութիւն
ուղղամիջական ճանա-
պարհի վրայ
Թիֆլիսից դուրս է գալիս
Հինգ հոգու տեղ ունեցող փակ կառ-
քը, առ. 8 ժամին, զինքում է Սիքիւմ.
միւս օրը երեկոյան 8 ժամին համար է
վարչակալու։
Վեց հոգու տեղ ունեցող օմնիպոս
երեկոյան ժամը 4-ին, առանց զինքերու,
միւս օրը երեկ. ժամը 7-ին համար է և վը-
րդիկալու։
Վարչակալակալից դուրս է գալիս
Հինգ հոգու տեղ ունեցող փակ կառ-
քը, առ. 8 ժամին, զինքում է Սիքիւմ.
զինքում է Սիքիւմ, միւս օրը երեկոյան
ժամը 8-ին դուրս է թիֆլիս։
Վեց հոգու տեղ ունեցող օմնիպոս
երեկոյան ժամը 8-ին, առանց զինքերու,
միւս օրը երեկոյան ժամը 10-ին համար է
և թիֆլիս։

ՆԱԽԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ ՍԵՒ ԾՈՎԻ
ՎՐԱՅ
Բաթումից դուրս գնում է
Հինգ հոգու տեղ ունեցող փակ կառ-
քը, առ. 8 ժամին, զինքում է Սիքիւմ.
միւս օրը երեկոյան 8 ժամին համար է
վարչակալու։
Վեց հոգու տեղ ունեցող օմնիպոս
երեկոյան ժամը 4-ին, առանց զինքերու,
միւս օրը երեկ. ժամը 7-ին համար է և վը-
րդիկալու։
Վարչակալակալից դուրս է գալիս
Հինգ հոգու տեղ ունեցող փակ կառ-
քը, առ. 8 ժամին, զինքում է Սիքիւմ.
զինքում է Սիքիւմ, միւս օրը երեկոյան
ժամը 8-ին դուրս է թիֆլիս։
Վեց հոգու տեղ ունեցող օմնիպոս
երեկոյան ժամը 8-ին, առանց զինքերու,
միւս օրը երեկոյան ժամը 10-ին համար է
և թիֆլիս։

ՆԱԽԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿԱՌՈՒՄ

Երթևեկութիւն «Թիֆլիս» կայարանում
Գնում է
Բաթում, պոստային. 9 ժ. 3 ժ. առ.
Բաղու, 12 ժ. 13 ժ. գիւ.
Բաթում, մար. ապ. դն. 1 ժ. 54 ժ. ց.
Երթևեկութիւն. խառն գն. 8 ժ. 35 ժ. առ.
Գուլիս
Բաթումից, պոստ. 10 ժ. 53 ժ. եր.
Բաղուից, 7 ժ. 57 ժ. առ.
Բաթումից, մար. ապ. 8 ժ. 20 ժ. առ.
Երթևեկութիւն. խառն գն. 8 ժ. 44 ժ. եր.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հիմնուելով 1889 թուի դեկ-
տեմբեր ամսում հրատարակուած
լայտարարութիւնների վրայ՝ այսու
լայտարարում է ի տեղեկութիւն
շահ ունեցող անձերի, թէ ԱՐՏԱ-
ՀԱՆՈՒՈՂ ԱՌԱՐԱՆՆԵՐԻ ՅՈՒՅԱ-
ՀԱՆԻՒՅՈՒ Կը բացուի ԱՐԴԻԻՒՄ.
ԲԵՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԻՐԿԱՏՆԵՍՈՒ-
ԿԱՆ ՄՈՒՋԵՑՈՒՄ, ՎԱՐՇԱՎՈՒՄ,
փետրուարի 17-ին 1890 թ. և Կը
շարունակուի երկու ամիս։
(Ը. 723) 3-1

ԿՐՈՆՈՍՈՑՆԵՐԻ ՈՒՇՈՒՐՈՒ-

Լոյս տեսաւ և վաճառուած է
«ԲԱՅԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՏԻՈՍԻ
ԱԻՏԵՏԱՐԱՆԻ Ի ՊԵՏՈ ՎԱՍԱՌՈ-
ՍՈՒԹԵԱՆ ԿՐՈՆ» զարգացեալնե-
րի համար։
Խնդրում են բաժանորդներին ցու-
ցակը շուտով ուղարկել։ Դիւնն է
1 ռուբլի 30 կոպէկ։ Պէտք է դի-
մել Եռշի՝ Վահան քահանայ Եա-
հունեանցին։
6-1

ԹԻՖԼԻՍԻ ԱՅԳԵՊԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ծախում են զանազան պողպատու
և զարդի ծաւեր ու թուղբեր մե-
կից մինչև քսան տարեկան։
10-3

САМОЕ ЛУЧШЕЕ
ГЛИЦЕРИНОВОЕ МЫЛО
ГЛИЦЕРИНОВОЕ МЫЛО
ПЕРВОЙ ВЫСШЕЙ КАЧЕСТВА
А. СІУН К.
МОСКВА
A. CİYH K.
50-8

ՀԱՐՈՒՄԻՒՄ — ԲՐՈՆԻՍԻ — ԲԱՐԱԿԱՅԱԿԻ — ԽԵՂՈՒԿԻ ԴԵՍ
ԳԻՒՅՈՒ ՀԱՊ
ԱՍԵՆ ԱՆԳԱՍՏ ԶԱՆԵԼՈՒՅ ԳԵՏՈՅ ԵՐԿՈՒՄԶԱՊ ԸՆԴՈՒՆԵԼ
CAPSULES GUYOT.
Առաջ ապահովելու է ինչ և ընդունելու համար անախորժ. իսկ այժմ
պիտան է և չարաբանիկ են նման։
Ամեն մի հայտնի փայ Գիւյոտ ստորագրութիւնը կայ։
Գիւյոտ հաղորդում պարտականուող հիւթը տանելի է ամենախիչ ստամոքսնե-
րի համար անգամ։
ՆԱԽԱՅԻՆՈՒԹԻՒՆ — Երթևեկութիւն
առ. այն մարդիկ, որոնք չեն
կարողանալ այդ հաղորդ կալ
տալ կարող են գործածել
ԲԵՐՈՒՄ ՊԱՍՏՐ
Pate regnault
պատրաստում է
19, RUE JACOB.
N° 3. (M.) 6-1

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ-ՊԱՆՍԻՈՆ
Ա. ՏԵՐ-ՅԱԿՈՎԵԱՆԻ
ՊԱՏՐԱՍՏՈՒՄ է աշակերտներին ՄՏՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ 4ԻՆ
նախ, բնական ուսուցում, հաղորդի յորդու և ներհան ու-
սուցում։
Ուսումնարանում ընդունուած են ԵՐԹԵԻՆԵԿՆԵՐ, ԿԻՍԱԹՈՇԱ-
ԿԱՌՈՆԵՐ ԵՒ ԹՈՇԱԿԱՌՈՆԵՐ,
Ուսումնարանում, բացի զանազան դիմադրական առար-
կաներից, աւանդում են այլ ևս հայերէն, ռուսերէն, ֆրան-
սերէն, գերմաներէն և լատիներէն լեզուներ։ Ցանկացողները
կարող են ԴԱՇՆԱՄՈՒԹԻ (բոյալ) վրայ ածել սովորել։ Դրա
համար պանսիոնում կայ առանձին մասնագէտ ուսուցիչ։
Ընդունելութիւնը լինում է նաև լոնտաւրից։
Հասցէն. Тифлисе, Гановская ул. № 15. (Сололаки).
20-4

PAPIER FAYARD ET BLAYN
Գործ է ածուած ոսկրացաւը, շնչառական գործարանների գրգը-
ռումը, խարժուելը, կրծքի գրգռումը, ուռայքը, վէրքը, արուած-
քը, մարմնի ցրտահարութիւնը, կոշոր և ամեն տեսակ մորթի պըն-
դութիւնները բժշկելու համար։ Վաճառուած է բոլոր գեղատեսիլում.
(պահանջել սեպհական ստորագրութիւնը)։
(Ը 37937) 20-12

ՄԱՍԱԳԵՏ ՀՐԱԶԱՅ ԵՍՀԱԶԵԱՆՏԸ, ԱՐԴԵՆ ԲԱՅ ԵՒ ԱՐԵԼ
ՎԻՍԱԳՐԱՏՈՒՆ (ԼԻՏՕԳՐԱՖԻԱ)
և ընդունում է ամեն տեսակ պատուէրներ — նոտաներ, այլե-
տմաներ, հարսանեաց հրաւերներ, գրասենեակի հաշիւներ, դի-
նու, օղիի և ամեն տեսակ իրեղենների ետրիկներ, որոնց շքե-
ղութեան և գնի արժանութեան կը հաւաստեան պա-
տուէր տուողները։
Դաւաններից կարող են դիմել. Тифлисе, Литография
Р. Шахбазянъ, Барятинская ул., д. № 8.
10-8

ՄՈՒՐՃ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ-ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ-ԳՐԱԿԱՆ
ԱՍՍԱԳԻՐ
1890 թ.
ԲԱՅԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ ԲԱՅՈՒՄ Է.
«ՄՈՒՐՃ»-Ի ԲԱՅԱՆՈՐԴԱԳԻՐՆ ԵՒ ՏԱՐԵԿԱՆ 10 ԲՈՒՐԼԻ
Ուսուցիչների և ուսանողների համար տարեկան գինն է՝ 9 ռուբ-
լի առաջինների համար, 8 ռուբլի երկրորդների համար։ Ընդունուած
է բաժանորդագրութիւն նաև մաս մաս, երեքամս ընթացքով, առա-
ջին կիսամեակում բոլորը վճարելու պայմանով։
Միջադրատունը գտնուած է Գանովկան փողոցում, նախկին տուն
Ա. Յովհաննիսեանի։
Հասցէն. Тифлисе. Редакция журнала «МУРЧЪ».
Արտասահմանից՝ Tiflis (Caucase). Rédaction du journal
«MOURTCH».
8-8